ఆంధ్రభూమి వినోదవిశేషాంకము

ఆదివారం 29-8-1965

విధివంచితుడు

కథానిక

దీపాలు పెట్టబోతున్నారు. వకుళ్ళు లన్నీ మేతమేసి అతవారింటికి వంచి పుట్టింటికొస్తున్న కోడ ప్రవేశ రంకెలు వేస్తూ వస్తున్నాయి. వాకిలిని తిష్టలు ఇంట్లో పడేసి పోతోంది. చల్లని పిల్ల గాలులకి పట్టీలు కొడుతూ కిలకిలా రావాలు చేస్తున్నాయి నిహంగాలు సముద్రపు హోరుకి ప్రతిధ్వనిగా గల గల రాలాయి మణిశకలు.

రాజు బాట్లు ఇవతల పడేసి లోపలికి వస్తున్న వాడల్లా అగిపోయాడు. "నీకు వాదస్తిమన్యయ్యా. తెలిసే వినవు నువలో మనకేమిటి అడ పడచులా ప్రమవ్నావా? ఏదో వేడుకలు జరుపు కుంటూము" అన్నగొంతు విగ్గరగా విని పించింది. ప్రేక్ పేసినట్టు ఆగిపోయిన రాజుకి మనసంతా అదోలా అయి పోయింది.

"కాదులేవే తాయారు. వాకింకా ఎవళ్ళున్నారు కడుక. యథా, విధిగా శాంధవాలు జరపడమంటే వాకెంతో ఇష్టము. మీ ఒదిన పెళ్ళిలో చూసా వుగా" చిన్నగా నవ్వుతూ అంటున్నాడు మావయ్య నీకెంత ఆన్నేనయినా లోకా

గుకుంది. ఏదో అది బాధ పడుతుందని ఏడవు" గబగబా ఇడుగులు వేస్తూ వెళ్ళిపోబోయాడు మావయ్య

"అన్నయ్య వాడి మాటలు పట్టించు కోబోకురా! వేడుగుతాన్నా! వాలు రోజులుండు! అది ఎంతో బాధపడుతుంది

"వన్ను ఒప్పించడం నీతర కాదు నే చదివినావరే జానకిని చేసుకోను ఎవరూ అడగనక్కరలేదు జానకిని కూడా బాధ పడవద్దన్నానని చెప్పు" ఏమంటున్నాడో నవకే తెలియడంలేదు తడబడుతూ నడి చాడు గదిలోకి

గాడంగా నిట్టూర్పు పైపంచె దులుపు కుని మేనబుద్ధి ఒక్కమాటుచూసి వెళ్ళి పోయాడు మావయ్య అదిచూసి బావు రుమంది తాయారమ్మ.

"రాజూ! నిమ్మిటూ ఈ పనిచిన్నప్పటి నుంచి అది ఎంతో ఆశలు పెట్టుకుంటే దానికి నువ్వంటే ఎంత ప్రాణ మో తెలుసా! దానికి అన్యాయంచేస్తే ఊరికే పోదురా" వెక్కుతూ మాట్లాడుతోంది తాయారమ్మ

"ఎవరు అన్యాయం చేస్తున్నారమ్మా నేనెప్పుడు జానకిని పెళ్ళిచేసుకుంటానన్న నే ఊహూనే చేసుకోను" తలపట్టు కుంటూ భయంకరంగా చూశాడు రాజు

"చిన్నప్పటి నుంచీ తండ్రి లేకుండా పెంచింది ఇందుకేనట్రా నన్ను చంపే ఇంకోదాన్ని చేసుకో. మీఇద్దరూ ఇట్టో కళకళలాడుతూ తిరిగితే చూచుకోవా లని మరిపోయాను. మీ వాన్నేఉంటే యిట్లా ఎదిరించేవాడివ్రటా, నామాట వినేవా. పాపం అది పిచ్చిపిల్ల. నిన్ను చూస్తేనే సంతోషపడిపోతుంది. దాని ఆశను చంపకురా" ఆవేశంగా అరిచింది

తల్లి మొఖం తీక్షణంగా చూశాడు రాజు.

ఇంకోళ్ళ సుఖం కోసం నా కోరిక విడు చుకోవంటావా? నా ఆశలు ఏమిటో ఒక్కవాడివా ఆలోచించావా? ఇసం లేని బాళ్ళని చేసుకుని బాళ్ళను సుఖ పెట్టెంత త్యాగ జీవిని కాదు నాకన్నా

పులిపాక రాజేశ్వరి

మంచి వాడ్నే తీసుకొస్తాడె మావయ్య

కొడుకు మాటల్ని ఆశ్చర్యంగా వింటోంది తాయారమ్మ. ఒక్క మాట వ్యతిరేకంగా అనలేని కొడుకేనా? ఏదో బాధగా ఉందేమో? అనునయంగా చెబు దామని లేచింది రాజు గళాలుని లేచి చెప్పులేసుకుని పెద్ద పెద్ద అంగలతో చప్పుడు చేసుకుంటూ వెళ్ళిపోయాడు. నిశ్శబ్దమయిన నిట్టూర్పు వదిలింది తాయారమ్మ

అగాధంలోకి దిగజారి పోయినట్టుగా ఉంది రాజుకి ఎటూ తోచక పార్కు కేసి నడిచాడు. తల దిమ్మెక్కి పోతోంది ఆలో చనతో. ఎవ్వరూలేని చోటికెళ్ళి కూరు న్నాడు. మాధవి తెల్లని బింబంమెరిసింది మన్ముఖంలో

"మాధవీ, నిన్ను విడిచి పోలేను, నీ వెక్కడున్నావరే, స్మృతిని దూరం చేసు కోను" గొణుక్కున్నాడు రాజు గిర్రున తిరిగింది మాధవితో జీవితం.

బి యస్ సి పరీక్షలు వ్రాసి, పెట్టి బేడా సర్దుకుని ఇంటికి వెళ్ళడానికి ప్రయాణం అవబోతున్నాడు

రాజ శేఖరం గారూ! మృదువుగా పిలిచింది ఒక కంఠం బయటకి వెళ్ళి చూశాడుకి రాజు. మాధవి నవ్వుతూ నుంచుంది. ప్రక్కనే ఎవరో ఒక జ్యాయి నిలుచుని ఉన్నాడు. బహుశ జాళ్ళ స్నయ్య కాబోలు వనుకున్నాడు రాజు ఆశ్చర్య పోయాడు.

లోపలికి రావాచ్చువా? నవ్వుతూ ప్రశ్నించింది మాధవి. అరెరె! రాక పోవడమేమిటి లోపలికి రండి "నడిచాడు ముందుకి. మాధవి శాలెట్లో ఎవరికి అందని పండు. రంగు రంగుల తళుక్కు లతో మెరిసి పోయె మాధవి కోసం ఎగ బడే కుర్రాళ్ళందరూ మెదిలారు మదిలో నవ్వుకున్నాడు. ఇంతకీ మాధవి ఎందు కొచ్చిందో. "ప్రయాణానికి సిద్ధ మవు తున్నట్టున్నావ్ రే?" మాధవి అన్నయ్య ప్రశ్నించాడు

"ఆ! సరీతలు అయిపోవాయిగా రాత్రి ట్రైనుకి బయల్దేరి నెళ్ళదామను కొంటున్నాను, మా అమ్మ ఇప్పటికే కళ్ళు కాయలు కాచేలా చూస్తూ ఉంటుంది" నవ్వుతూ అన్నాడు రాజు మాధవి చుట్టూ పరిశీలనగా చూస్తూ కూర్చుంది తను పనిన చిత్రాలు గోడ పక్క వేళ్ళాడదీసున్నాడు. తను కూడా పరిశీలిస్తున్నట్టు. ఆ చిత్రాలు చూశా నవ్వుతూ అన్నాడు రాజు

"అవి ఎవరు వేసినవి? బాగా మాధవి ఫొటో మలచి దృష్టితిప్పకుండా అడిగింది మా

గాడికి తప్పితే స్నేహితులతో మట్లా డుతున్నా మాధవి రూపమే తలచు కొంటూ గడిపేసి హాస్టల్ కి వెళ్ళి బాలుగు మెతుకులు నోట్లో వేసుకుని పడ్డేశాడు రూముకి ఎనిమిది గంటలకి పైన్ను పైను చూస్తే పడుకుంటాం యింది రూముకి శాళం వేసి శాళం చెవులు ఇంటావిడికి ఇవ్వడానికి బయల్దే రాడు.

"జాగ్రత్త వాయనా ప్రయాణం అదీను. మీ అమ్మగారిని అడిగానని చెప్పు" ఇంటావిడ కేకేసింది.

"అలాగేనండి కేళ్ళొస్తాను" రిక్షా పిలిచి పెట్టె బెడ్డింగ్ అందులో పడేసి కూర్చున్నాడు.

రాజు రిక్షా దిగాడో, లేదో రయ్యి మటూ వచ్చి ఆగింది చిన్నకారు ప్రక్కకు తిరిగి చూశాడు మాధవి కాళ్ళున్నయ.

"హల్లో! వచ్చేశారే వెతుక్కో కుంటూ ఇబ్బంది తప్పింది" నవ్వుతూ దిగాడు కృష్ణ పెట్టె క్రింద పెట్టేసి ముచ్చున్నాడు రాజు మాధవి మెల్లిగా దిగింది. డ్రైవరు పెట్టె దించాడు కిందికి.

లోపలికి పెట్టలోయి జగపతి ఆయన పెట్టెలు కూడా తీసికెళ్ళు "అజ్జ జారి చేశాడు కృష్ణ అబ్బే నా వెదుకుకోలేండి తీసికెళతాను" మొహమాటంగా హాండ్ బ్యాగ్ అందుకొన్నాడు రాజు

బెడ్డింగ్ పెట్టె ప్లాట్ ఫారమ్ మీద పెటి వచ్చాడు డ్రైవరు, టిక్కెట్టు తీసుకొచ్చాడు రాజు.

మీరు గుంటూరు లో పైను మా రా లా? ప్రశ్నించాడు కృష్ణ గుంటూరులో మా అతయ్య ఉందండి అవిడ ట్లో ఎప్పుడూ దిగి వెళ్ళడం అలవాటు ఈసారి కూడా వెళ్తాను.

ఆల్ రైట్! అయితే మరి తహోయి గుయి న కూత పెడ్తూ ఆశతో ఎదురు చూసున్న ప్రయాణీకుల కళ్ళను మిరు మిట్లుగొలుపుతున్నట్టు వేడి నిట్టూర్పుల్లా నిమ్మలి గముల వెదజల్లుతూ. ఇడు

(మిగతా 6 వ పేజీలో)

ఉపక్రమణిక

ఇది ఆంధ్ర సాహిత్య చరిత్ర నిజానికి "వాఙ్మయ చరిత్ర అని అనవలయును. పారమ్పర్య చరిత్ర యనియు పనవాదు. పాఠారణముగా నొక భాషలోని ఏ రెండు శబ్దములను పర్యాయ్నవా ఏక రూపమైన అర్థమును చెప్పవు. ఒక శబ్దము రెండు మూడర్థములను చెప్ప వచ్చును. స్థూలదృష్టికి పర్యాయ పద ములవలె నున్నవి విచారింపబడినచో సూక్ష్మ సూక్ష్మములైన భేదములతో నున్న తదర్థము యొక్క బహుముఖము లను చెప్పుచున్న పైరుకపడును సాహి త్యము. పారమ్పర్యము వాఙ్మయమున గతార్థములగును గాని వాఙ్మయ మా రెండింటను కాదు సాహిత్య చరిత్రమని ఈ సంపుటములలో ప్రాయబడు విష యమంతయు సాహిత్య విషయము కాదు. అంతయును వాఙ్మయ విషయ మగును.

ఈ గ్రంథనామమునకు విశేషణ ముగా నున్న సమగ్ర శబ్దము కూడ విచారింపవలసినదే యగుచున్నది అప్పుడు సమస్త, సంపూర్ణ శబ్దార్థము లును సంభావ్యములగును ఈ సంపుట ములు ఆంధ్ర సాహిత్య చరిత్రమున సంపూర్ణముగా చెప్పుటలేదు మొదట కొని తుది వాక చెప్పుచున్నవి అంత మాత్రమే. సమగ్రమనగా నిదియే యర్థము ఒకచోట కూర బడినదిగనుక ఈ ఆంధ్ర సాహిత్యము సమస్తముకూడ కావచు ను సమగ్రమైనది సంపూర్ణము గూడ గుట అంత తేలికకాదు

ఇంతవరకు ఆంధ్ర సాహిత్యమునకు నొకచోట సమగ్రమును సంపూర్ణమును నైన చరిత్రలేదు. నిజమునకిట్టి పనికి విశ్వ విద్యాలయములు-ప్రభుత్వము లు అకాడమీలు పూనుకొనవలయును అని చెబుగుచేశమున యంతట్టి స్థితి ఇంకమ కలుగలేదు కలుగనప్పుడు ప్రచురణ సంస్థలై నను పూనుకొనవలయును అని పూనుకొనవు అని వ్యాపారదృష్టికలవి ఇటి గ్రంథములలోని పెట్టుకొన్నచో దెబ్బతినగలమన్న ఇంకుకలవి ఈ ఆంధ్ర సాహిత్య చరిత్ర సంపుటములను వ్రాయు

"సమగ్ర ఆంధ్రసాహిత్యం": సమీక్ష (1)

—డాక్టర్ కేతవరపు రామకోటిశాస్త్రి

రింపబూనిన శేషాచలం అండ్ కంపెనీ సాహసము చేసినదనియే చెప్పవలయును సత్కార్యార్థము చేసిబడిన సాహసా మును లోకము ప్రశంసించితీరును.

ఈ సాహిత్య చరిత్ర సంపుటములను వ్రాయుచున్నది శ్రీ ఆరుద్ర అయన దేశమున ప్రసిద్ధుడు అభ్యుదయకవిగా. సమీక్షా రచయితగా మంచి పేరు సంపా దించుకొన్నవాడు. ఆంధ్ర సాహిత్య చరిత్రము సామూలాగ్రముగా వ్రాయ గలిగినంత శక్తిమంతుడు. పరుగుపరుగులోన్న చిప్పునలె ఇంతకాలము పనిచేసి ఒక్క సారిగా బయటపడి శ్రీ ఆరుద్ర దేశము వాళ్ళగ్రహ చేతము చేసినాడు పిల్లికి మెడలో గంటకట్టబడినది. ఇకనైనను జాగ్రత్తపడవలసినవారు పడవలయును

శ్రీ ఆరుద్ర చెయితిరిగిన రచయిత గంగాప్రవాహమువలె ప్రాసికొనిపోగ లడు ఇంత ప్రవాహ వేగము న వ్రాయుటకు ప్రాచీనదేచుకొన్న విష యము వాకాపి జీర్ణము కావలయును ఆంధ్రసాహిత్యమును సామూలాగ్రమిట్టు జీర్ణించుకొన్న వ్యక్తిచేసినగలము? ఆంధ్రసాహిత్యమునకు చేయగలిగినంత సహాయపడగలము చేసిన ఆరుద్రకు మోదములొరసిన ఆంధ్రావళి వదా కృతజ్ఞమై యుండగలదు. వాస్తవో దర్శనీయమైన పూనికతోచేసిన ఆరుద్రయు గుయించిన శేషాచలం కంపెనీ వారున వ్రందేహముగా నభినందనీయులు.

పూనికచేయబడిన పని చేయబడవలసి నట్లు చేయబడినదా అయి విచారింప వలయును ఇదట పూనికతోచేసిన-చేయిం చినవారి ఆదర్శము నెరుగవలయును పాహిత్య పిపాసగల పాఠారణపాఠకులు ఆంధ్రసాహిత్య చరిత్రము నెరుగగో రచో నువియోగపడగల గ్రంథమున ప్రకటించుట ప్రశాళకుల ఉద్దేశము ప్రజానీకానికి సమగ్రాంధ్ర సాహిత్య చరిత్రను పరిచయముచేయ ఉద్దేశితు లంకల్పము అయినచో సుహృదయుల దృక్పథమును నొకటియే యవపడ్తును ఒకటి గనుకనే ఈ సంపుటములకు శీ పరంపరగా వచ్చుచున్నవి మరి ప్రజానీ కమూపమైన సాధారణపాఠకుల సాహిత్య పిపాస ఎంత గాఢమో కావన్నాత్రపు ప్రమాణాధ్యమే ఈ సంపుటముల యందలి రచనయు. సాధారణ పాఠకుల సాహిత్య పిపాస ప్రసిద్ధకవుల కావ్యము లను-అందును లేలికపాటి చమత్కార ములను ముఖ్యముగా శృంగార వర్ణన ములను స్థూలముగా పానందించు దశను దాటిపోదు. అందువలన ప్రసిద్ధ కవులకృతులే వారి

"సమగ్ర ఆంధ్రసాహిత్యం" సంపుటములు

రచన: ఆరుద్ర. ప్రచురణ: శేషాచలం అండ్ కంపెనీ, మద్రాసు. సికింద రాబాదు వెల: ఒకొక్క సంపుటం రూపాయలు.

కావ్యంత మక్కరలేదు కనుకనే విరా టోద్యోగములో భారతము పూర్తి యగుట-తృప్తియా శ్వాసము దాటిన మనుచరిత్రమునకు గడనలేక పోవుట-పారిజాత పవారణము ప్రథమాశ్వా సవరనమతో పరిసమాప్తమగుట-పోతన్న గారి దశమ స్కంధమున కన్న వలుకు బడి మిగిలిన బాటికి లేకపోవుట, శి శుపాలు చాటువులకున్న యాదరణ వానికి గ్రంథములకే లేక పోవుట-అందును శృంగార వైపథము తప్ప మరొకటి అక్కర ఒట్టక పోవుట-నిగమ శర్మ కథ తప్ప పొండురంగ మహాత్మ్యము పరి పారింప బడుటయును ఈ విధముగా చాలా చెప్పవచ్చును ఇట్లు సాధారణ పాఠకుల సాహిత్య పిపాసకు దగినవి మాత్రమే వానిని అది సాహిత్య చరిత్ర కాదు సాహిత్య చరిత్రము నెట్టు వ్రాయవలయునో అట్టుగా వ్రాయ వలయునని సంపుటములయందున్నది ఆ ప్రయత్నము యొక్క స్వరూప స్వభావములగల మేలు కీళ్ళు ఇయా సంపుటములను కిడివిధిగా పరిశీలించు నపుడు చెప్పబడును.

సాహిత్య చరిత్రము చెప్పుడును కాల క్షేపమునకు కాదు. కావలయుననుకొన్న శబ్దగల బుద్ధిమంతులకది వలయును. ఎట్టి చారిత్రక పరిస్థితులుగల దేశములో ఎట్టి స్థితిగతులుగల సంఘములో నెట్టి పరిణామ శీలమైన కాలములో నెట్టి వాఙ్మయమువుట్టి, తద్భాషా సాహితీవ ముల యభ్యుదయ ముపై నెట్టి ప్రభావ మును పరచివలియు వెరుగుట. దాని యోగాముల వాలోచించుట. ఆ జాడను బట్టి భాషా సాహిత్యముల లోతులను ముట్టి, రసభూముల రామణీయకమును చవిపవట్టుల సారవిహీనతను, ఉచిత మర్యాదను పోపప శకముగా నిరూపించు చుట సాహిత్య చరిత్రమును రచించుట ఈ సంపుటముల యందిందు చెప్పబడిన మొదటి లక్షణములు కొన్నియున్నవి

ఆంధ్ర దేశపంపరకు శ్రద్ధగా చేసి నట్లే కాని ఇంకను చేయవలసిన పన లున్నవి. సాహిత్య ప్రక్రియా వైవి ధ్యము లక్షణమెరిగి అయాకవుల గ్రంథ ము బాహ్యంతముగా విచారించి కవి త్వపు విలువలను తేల్చి, భాషా విభవ మును ప్రకటించి యుండవలసినది ఏ ఏ కవులను గూర్చి ఏ ఏ అంశములు విచా రించి చెప్పవలసి యున్నవో వానిని వెదికి యుండవలసినది సాహిత్యమర్యా దలలోతుల అంతర్యము నెరగినస్వతంత్ర బుద్ధి ఇంకను నిశితముగానుండవలసినది ఈ విధముగా వాలోచించుచుపోయినచో చెప్పుడును ఏదో ఒకటి ఉండకుండనే యుండును మరొక్క విషయము చెప్ప వలయును. విషయముయొక్క ఉదా త్తతమబట్టి విభ్యాసమునందును నిశిత జాగ్రత్త ఉండవలయును. అపామాణి రచనవలె ఆంధ్ర సాహిత్య చరిత్రరచన యుండరాదు. పూర్వ పూర్వ సంపుట ములయందు నిలకడతక్కువగానున్నది జాగ్రత్తయును తక్కువే. పండితుల పేరు ప్రసిద్ధులు వేరు అన్న ధోరణిని ఎడ నెడ పండితులను చులకనచేయుచు వ్రాయుట ఇటి గ్రంథముల యాదరణకి భంగము మూర్ఖాదర్శధ్వనులువచ్చు ప్రకరణముచూచి పండితశబ్దము వాడుట మంచిదికాదు. ఇన్ని సంపుట ముల సాహిత్యచరిత్ర ప్రాసిన ఆగ్రంథ కర్తకు నొకే మంత్రమును పఠించవలసి నదియు ముందుగా తెలుపుడు చేయబడ నందున ఆ విషయమాయా సంపుటములు చూచినపిదప విచారింపబడును. కృతులు లభించిన లభించని-పెద్ద చిన్న కృత యితలందరను ఇందు ప్రవేశార్హతకలిగి యున్నారని మాత్రము మొదటి రెండు సంపుటములనుబట్టి చెప్పవచ్చును. 1290 సంవత్సరముతో కాకతీయ యుగము సమాప్తమగుచేసి, తరువాతి పద్నాలుగు యుగము 1887తో పూర్తిగా ముగిసినపుడు నడుమగల పలువది యారేండ్లమైనట్లు? ఈ కాలమున శేషము నెవరును పాలింపనేలేదా? లేక కవులే లేరా? దాదాపు అర్ధసహస్రాబ్దములాలము నట్లు గాలికి వదలబడెనా. దాని నటో ఇట్లు కలపి గడింపవలేవలయును.

ఇక కవులను కృతులను గూర్చి చెప్పుచో దేశకాలముల చర్చ, కర్తృత్వ వివాదములు మితములును అమితములునుగాక యుండుట యొక మంచిగుణము కృతివిమర్శనమున నన్నయ్యల పట్టికలచిప్పుట పద్యములు మెత్తం సంఖ్యలనిచ్చుట ఇత్యాదులు మెచుకోదగినవేకాని. కొన్ని కృతుల గుండున్నఅసలువిషయము ఫలాపాలని చెప్పకుండగనే అక్కడక్కడి పద్యము లెత్తి యుదాహరించుట ఆహా ఓహో లతో తెలుగు నడకాలములని జాతీయ ములని సమాసములని చూపించుచు, కొన్నిచోట్ల జాటినొకచో చేయుచు వాసిపెట్టుట కృతివిమర్శనమునకాదు ఆ సంతకాలేదు ఇదేవిధి ప్రతికవి విషయమునను నవలంబించుట యు మరి తముకాదు. కావ్యగ్రంథమును గూర్చి వ్రాయుచున్నాడో అ గ్రంథముపాలూ లాగ్రము ఉపకారములు పఠించి, అందలి ఉపవిషయములకు సంబంధిం చిన సంకేతములను విచారించుచు పోవుట శక్తిమంతుగా వ్రాసి అంతిమ్మ ను మాచించవలయును ఏడుగురకు విద్యా ము కు నొకే మంత్రమును పఠించవలదు కదా? అట్టి పనిని శ్రీ ఆరుద్ర ఇందు పెటు

(మిగతా 4వ పేజీలో)

'అమ్మా! కథచెప్పవా?'

అన్నిటికీ ఒక కాలమున్నట్టు కథలు చెప్పటానికీ ఒక కాలముందికాబోలు ఎండకాలం వచ్చేవరికి పిల్లలు కథలు చెప్పేవారిని పనిగట్టి వారి చుట్టూ చేరు కూర్చుంటారు. ఇలాగే ఏ ఎండాకాలపుపొయిం తర్లోపల గదిలో వేడి భరించ వలసి వాకుంటే ఆరు బయట చాపపరచుకుని పడుకున్నాను. కొబ్బరి చెట్ల గాలికి ప్రాణం హాయిమనిపించింది, ఎవరైనా ఒక కథచెబితే బాగుండు పనిపించింది. వాకే! ఇంతలో మా పిడేళ్ళపాప వరు గెత్తుకుంటూవచ్చి "అమ్మా! బాకొకకథ చెప్పవూ!" అంటూ నా పక్కన పడు కుంది కథ చెబితే తిన్నగా వింటుందా ఏం? పదాలతో యత్న ప్రశ్నలు వేసి కథా కథనాన్ని తన ప్రశ్నల కమగు ణంగా మార్చేసు కుంటుంది! "ఏమో పోవే, నీకు చెప్పటం వాకు చేతకాదు ప్రశ్నలతో ప్రాణం విసిగించేస్తావు" అన్నాను "ఈ రోజుచూడు బట్టు "ఊ" కొడుతూ వింటాను ఒక్క ప్రశ్నకూడా వేయను ఒక్కటి చెప్పమ్మా! మళ్ళీ అడ గను"అని గోము చేసింది ఇక తప్పు తుందా? సరే అని మొదలెట్టాను అనగాఅనగాఒకఊళ్ళో ఒకరాజుఉరాజు కోరాణి. ఆరాణి అందాలరాసి వాళ్ళకు యిద్దరు ఆడపిల్లలూ ఒకమగపిల్లవాడు ఇలా వుండగా రాణికి చాలా జబ్బుచేసి చచ్చిపోయింది, రాజుకి రాణి అంటే ప్రాణం ఎంతో పడ్డాడు రాజ కార్యా లన్న మరిచిపోయి ఎప్పుడూ రాణిని గురించే ఆలుకుంటూ విచారంగా వుండే వాడు. మళ్ళీ పెళ్ళి చేసుకుంటే రాజు మునుపటికి పల్లే పంతోమంగా వుంటా డని ముఖ్య మంత్రి రాజును మళ్ళీపెళ్ళి చేసుకోమని పలహా యిచ్చాడు. రాజు గారి అజ్ఞఅయితే దేశ దేశాల రాచ కన్యల చిత్రపటాలు తెప్పిస్తానన్నాడు. రాజేమో "వాకా మళ్ళీపెళ్లి! ఇందు మతిదేవి స్థానంలో (అదిరాణి పేరులే!) ఇంకోరాణా? అది ఎన్నటికి జరగదు వా పిలఅకొక వివతితల్లిని తెచ్చివాళ్లను బ్బాలపాలుచేయటం నా మనసెన్నటికి ఒప్పుకోదు" అనేవాడు

ఇదేంటి తెప్పా పాప యింతబుద్ధిగా మౌనంగా కథ వింటూంటే అని అను కుంటూవేవున్నాను.

అదివరేగానీ అమ్మా! మన పక్క యింటి రేణు, శ్యామ్ వాళ్లున్నారె వాళ్ళు అమ్మమ పిన్ని అని ఎందుకు పిలుస్తారు?

"పిన్ని కాబట్టి అన్నాను" యథా లాపంగా.

"మరి వాళ్ళ అమ్మో!

ఈ సంభాషణ అంటేటో ఆపుచేయా లని మరి "నీకు కథవొద్దు పో" అన్నాను "చెప్పు చెప్పవలె" అంది

ఇలా కొంతకాలం గడిచింది, రాజు మాత్రం చనిపోయిన భార్యను తలచు కోని తుడి చాక చెప్పుచున్నవి అంత మాత్రమే. సమగ్రమనగా నిదియే యర్థము ఒకచోట కూర బడినదిగనుక ఈ ఆంధ్ర సాహిత్యము సమస్తముకూడ కావచు ను సమగ్రమైనది సంపూర్ణము గూడ గుట అంత తేలికకాదు

ఇంతవరకు ఆంధ్ర సాహిత్యమునకు నొకచోట సమగ్రమును సంపూర్ణమును నైన చరిత్రలేదు. నిజమునకిట్టి పనికి విశ్వ విద్యాలయములు-ప్రభుత్వము లు అకాడమీలు పూనుకొనవలయును అని చెబుగుచేశమున యంతట్టి స్థితి ఇంకమ కలుగలేదు కలుగనప్పుడు ప్రచురణ సంస్థలై నను పూనుకొనవలయును అని పూనుకొనవు అని వ్యాపారదృష్టికలవి ఇటి గ్రంథములలోని పెట్టుకొన్నచో దెబ్బతినగలమన్న ఇంకుకలవి ఈ ఆంధ్ర సాహిత్య చరిత్ర సంపుటములను వ్రాయు

అబ్బ! ఏంప్రశ్నలే! పన్నాగానూ వుం డదు. లావుగానూవుండదు పొడుగ్గానూ వుండదు పొట్టిగానూ వుండదు సమంగా వుంటుంది" "రేణూ శ్యామ్ వాళ్ళ అమ్మను చూశావా?"

"శ్యామ్ ఏం చూస్తాడే పాపం! వాని రేణుకుమాత్రం తెలుసు జ్ఞాపకం పు దో లేదోమరి! అది కూడా చాలా చిన్నది దానికి వాలుగేళ్ళు కూడా నిండలేదు పాపం!"

"అమ్మా! వాళ్ళ అమ్మ చాలా మంచిదా?"

"అవును అమె చాలా మంచిదివాళ్ళ ఎంతో స్నేహంగావుండేది కాబట్టి నా వస్తువులు మాట్లాడితే చాలా నెమ్మ దిగా, వరళంగా మాట్లాడేది'

వరళంగా అంటే,

"అరచి గొడవ చేయకండా అన్న మాట"

"పాపం వాళ్ళ అమ్మవుంటే ఎంత బావుండేదికదు?"

"ఏం? నీకు వాళ్లపిన్ని వద్దలేదా ఎం?" అమ్మ నవ్వుకుంటూ

"మొన్న శ్యామ్‌బడికెళ్ళకు తయారు కాకుంటే బాగా కేక లేసి ది వాడు ఏడుస్తూ బడికి పోయాడుపాపం! చికట పడ్డాక కూడా యింటికి తిరిగి రాలేదని రేణును బాగా చీవాట్లుపెట్టింది. వాళ్ళ అమ్మేవుంటే మరి అంతగా కేకలేసేదా చెప్పు?"

"నేను నిన్ను కోప్పడటంలేదూ ఒక్కో పారి కొట్టనుకూడా కొడతానగదే?

ఏమో! అమ్మంటే అమ్మకదే! వుంటే ఎంత బావుంటుంది!" సరే ఈ సంగతి యింకొద్దులే కాని కథ చెప్పు

ఎంతవరకు చెప్పానేంటి?

అయ్యో! మధ్యే మరచిపోయావా? అని పకపకనవ్వి మంత్రి రాకన్య చిత్ర పటంతెచ్చి రాజుకు చూపించలేదూ? ఇక చెప్పు "ఊ" అంది.

రాజుపటాన్నిచూసేమిరాచూడనన్నాడు మంత్రి కాలాలజవంతంచేశాడు చినరకు ఎట్లా అయితేనేం మంత్రి గెలిచాడు. రాజు పెళ్ళాన్ని చూశాడు. పటంలో అమ్మాయి చాలఅందంగావుంది ఏరాజు కూడురమ్మాయిఅన్నాడు రాజు" "రాజుకు కొంచెం శ్రద్ధకుదిరింది కథలాలి పంతో పిలిచి ఈ పెళ్ళికి రాజు వెలుగైనా పొప్పించాలని మంత్రి... పాపం ఎంతకూ "ఊ" కొట్టకపోతే నిద్రపోయిందా ఏం అని చూచుకుకదా పాప అమాయకంగా నిద్రపోతూంది! చిన్నపిల్లలకు ఎంత త్వరగా నిద్రవస్తుంది!

(మిగతా 4వ పేజీలో)